

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.410.2.2.2025

Pani
Jolanta Morgaś
Dyrektor
Samorządowego Zakładu Opieki
Zdrowotnej w Pińczowie
ul. Klasztorna 6, 28-400 Pińczów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/058 – Profilaktyczna opieka zdrowotna nad uczniami w województwie świętokrzyskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Samorządowy Zakład Opieki Zdrowotnej w Pińczowie (dalej: SZOZ lub Zakład), ul. Klasztorna 6, 28-400 Pińczów.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jolanta Morgaś, Dyrektor Zakładu od 1 listopada 2024 r. (dalej: Dyrektor), w okresie od 1 czerwca 2016 r. do 29 września 2023 r. Dyrektorem SZOZ był Marcin Wojniak, który w okresie od 30 września 2023 r. do 30 listopada 2023 r. pełnił obowiązki Dyrektora, a następnie w okresie od 1 grudnia 2023 r. do 15 lipca 2024 r. był Dyrektorem. W okresie od 16 lipca 2024 r. do 31 października 2024 r. pełniącą obowiązki Dyrektora pełniła Anna Zarańska.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Warunki organizacyjne i techniczne oraz dostępność profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami. 2. Udzielanie świadczeń z zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami. 3. Monitorowanie realizacji świadczeń z zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami.
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2025 do zakończenia czynności kontrolnych z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli miały związek z ustaleniami dotyczącymi okresu objętego kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontrolerzy	Kinga Komenda, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr LKI/21/2025 z 4 lutego 2025 r. Monika Górniak-Napora, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/22/2025 z 13 lutego 2025 r.

(akta kontroli str. 1-3)

---

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Udzielanie przez SZOZ profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami³ i organizacja tych świadczeń nie były w pełni prawidłowe.

Wszyscy uprawnieni uczniowie byli objęci testami przesiewowymi, które uwzględniały wymagane pomiary i badania. Wyniki tych testów nie były jednak w pełni rzetelnie dokumentowane, ponieważ stwierdzono przypadki braku takich danych jak: wiek ucznia, rodzaj zastosowanej siatki centylowej, centyl ciśnienia tętniczego, wynik testu dotyczącego kifozy piersiowej. Na ogół prawidłowo kierowano postępowaniem poprzęsiewowym. W ZSZ nie uwzględniono jednak problemu uczniów z niedowagą i nie podejmowano wobec nich dalszych działań monitorujących. Uczniowie z chorobami przewlekłymi i z niepełnosprawnościami otrzymywali stosowne wsparcie oraz bieżącą pomoc. Pielęgniarki szkolne udzielały pomocy w sytuacjach wypadków i dolegliwości zgłaszanych przez uczniów. Prowadziły działania edukacyjne, zarówno w formie indywidualnej jak i w stosunku do grup uczniów.

Po zakończeniu nauki w szkole, indywidualna dokumentacja uczniów była przekazywana niezgodnie z art. 27 ust. 3 ustawy z dnia 12 kwietnia 2019 r. o opiece zdrowotnej nad uczniami⁴, ponieważ pielęgniarka szkolna w ZSZ przekazała ją wychowawcom poszczególnych ostatnich klas, a pielęgniarka szkolna z SOSW – bezpośrednio uczniom. Uczniom szkół, których dokumentację poddano szczegółowej analizie, zapewniono dostępność świadczeń pielęgniarek szkolnych zgodną z przepisami oraz planem zajęć uczniów.

Zakład działał w oparciu o wymagane regulacje, tj. statut i regulamin organizacyjny. Stwierdzono jednak, że regulamin organizacyjny nie był opracowany w sposób w pełni rzetelny, ponieważ nie uwzględniał specyfiki świadczeń dotyczących opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach, w których nie funkcjonowały gabinety medycyny. Świadczeń udzielano na podstawie umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia – Świętokrzyskim Oddziałem Wojewódzkim (dalej: NFZ), zawarto także porozumienia ze szkołami, w których (od 2023 r.) zamieszczano klauzulę przewidującą możliwość dodatkowego finansowania tych świadczeń przez szkoły. Podmiot leczniczy przekazywał dane do NFZ o liczbie uczniów objętych opieką na podstawie list otrzymywanych od dyrektorów szkół. Dane te były nierzetelne, ponieważ wykazywano uczniów, których rodzice nie wyrazili zgody na objęcie dzieci opieką pielęgniarki szkolnej, lub nie uwzględniano niepełnosprawności uczniów, pomimo dysponowania przez pielęgniarkę szkolną takimi informacjami. Skutkowało to otrzymaniem z NFZ finansowania tych świadczeń nieadekwatnego do stanu rzeczywistego (tj. w kwotach odpowiednio zawyżonych o niemal 38 tys. zł lub zaniżonych o ponad 7 tys. zł).

Osoby udzielające świadczeń opieki zdrowotnej nad uczniami miały wymagane kwalifikacje. Zapewniono odpowiednie wyposażenie gabinetów profilaktyki zdrowotnej i przenośnych apteczek pierwszej pomocy.

W latach szkolnych 2020/2021-2023/2024 nie sporządzano i nie przekazywano do Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego (ŚUW), sprawozdania z realizacji opieki zdrowotnej (MZ-06) nad uczniami Technikum nr 2 w ZSZ. Wszystkie

---

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Kontrolą NIK objęto sprawowanie profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami Zespołu Szkół Zawodowych w Pińczowie (dalej także: ZSZ) oraz Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Pińczowie (dalej także: SOSW).

⁴ Dz. U. poz. 1078.

poddane analizie sprawozdania za rok szkolny 2023/2024 nie były w pełni rzetelne.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR 1. Warunki organizacyjne i techniczne oraz dostępność profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami

Opis stanu faktycznego

SZOZ jest podmiotem leczniczym niebędącym przedsiębiorcą, działającym w formie samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej. Podmiotem tworzącym Zakład jest gmina Pińczów. Zgodnie z § 7 regulaminu organizacyjnego⁶ SZOZ prowadzi działalność leczniczą w zakresie świadczeń gwarantowanych dotyczących podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej. Udzielane świadczenia z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (dalej: POZ) obejmują: świadczenia lekarza POZ, świadczenia pielęgniarki POZ, świadczenia pielęgniarki lub higienistki szkolnej udzielane w środowisku nauczania i wychowania, świadczenia położnej POZ, transport sanitarny, zabiegi fizykoterapii. Świadczenia specjalistyczne oferowane w Zakładzie dotyczą świadczeń w zakresie ogólnostomatologicznym oraz ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w zakresie położnictwa i ginekologii. Kontrola NIK dotyczyła profilaktycznej opieki zdrowotnej sprawowanej nad uczniami Zespołu Szkół Zawodowych w Pińczowie oraz Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Pińczowie.

(akta kontroli str. 5-66)

Zasady funkcjonowania SZOZ zostały określone w statucie⁷ i regulaminie organizacyjnym. Stosownie do art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej⁸ w regulaminie organizacyjnym określono m.in. cele i zadania podmiotu; strukturę organizacyjną zakładu leczniczego; rodzaj działalności leczniczej oraz zakres udzielanych świadczeń zdrowotnych; miejsce udzielania świadczeń zdrowotnych; przebieg procesu udzielania świadczeń zdrowotnych, z zapewnieniem właściwej dostępności i jakości tych świadczeń w jednostkach lub komórkach organizacyjnych zakładu leczniczego; organizację i zadania poszczególnych jednostek lub komórek organizacyjnych zakładu leczniczego, w tym zadania gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w szkołach⁹ oraz warunki współdziałania tych jednostek lub komórek dla zapewnienia sprawnego i efektywnego funkcjonowania podmiotu pod względem diagnostyczno-leczniczym, pielęgnacyjnym, rehabilitacyjnym i administracyjno-gospodarczym; warunki współdziałania z innymi podmiotami wykonującymi działalność leczniczą w zakresie zapewnienia prawidłowości diagnostyki, leczenia, pielęgnacji i rehabilitacji pacjentów oraz ciągłości przebiegu procesu udzielania świadczeń zdrowotnych; wysokość opłaty za

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Regulamin organizacyjny wprowadzony zarządzeniem nr 9/2023 Dyrektora z dnia 20 kwietnia 2023 r. W okresie objętym kontrolą obowiązywał również (do 19 kwietnia 2023 r.) regulamin wprowadzony zarządzeniem Dyrektora nr 14/2020 z dnia 12 sierpnia 2020 r.

⁷ Stanowiący załącznik nr 1 do uchwały Rady Miejskiej w Pińczowie Nr XXII/191/12 z dnia 18 kwietnia 2012 r. Statut został zmieniony Uchwałą Rady Miejskiej w Pińczowie Nr II/16/2024 z dnia 29 maja 2024 r.

⁸ Dz. U. z 2025 r. poz. 450.

⁹ § 30 regulaminów obowiązujących w okresie objętym kontrolą.

udostępnienie dokumentacji medycznej; sposób kierowania jednostkami lub komórkami organizacyjnymi zakładu leczniczego.

(akta kontroli str. 5-66)

SZOZ jest wpisany do Rejestru Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą prowadzonego przez Wojewodę Świętokrzyskiego pod nr 000000014665. W Księdze Rejestrowej i regulaminie organizacyjnym ujęto gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej zlokalizowane w następujących szkołach: (1) Zespole Szkół Zawodowych w Pińczowie (ZSZ)¹⁰, (2) Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Pińczowie (SOSW) (3) Liceum Ogólnokształcącym w Pińczowie im. Hugona Kołłątaja, (4) Zespole Szkół nr 1 w Pińczowie¹¹, (5) Szkole Podstawowej nr 2 w Pińczowie. Do 31 sierpnia 2022 r. Zakład prowadził gabinet medycyny szkolnej w Niepublicznym Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym „Złote Serce”. Odnośnie zakończenia współpracy z NSOSW „Złote Serce” Dyrektor wyjaśniła: *Zgodnie z art. 4, 11 i 12 ustawy o opiece zdrowotnej nad uczniami obowiązek zapewnienia opieki zdrowotnej uczniom należy do organu prowadzącego oraz dyrektora szkoły. W związku ze znaczącym wzrostem wynagrodzeń (...), kwota jaką NFZ zamierzał przeznaczyć na finansowanie świadczeń pielęgniarki szkolnej w znacznym stopniu odbiegała od rzeczywistych kosztów pielęgniarki wykonującej świadczenia zgodnie z rozporządzeniem. Po uzyskaniu opinii Rady Społecznej oraz podjęciu uchwały przez Radę miasta zakończono współpracę z Ośrodkiem.*

(akta kontroli str. 67-113, 234-237)

Poza profilaktyczną opieką zdrowotną nad uczniami placówek oświatowych, w których zlokalizowane były ww. gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, SZOZ udzielał świadczeń profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami Zespołu Placówek Oświatowych w Kozubowie, Szkoły Podstawowej w Młodzawach, Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Bogucicach, Szkoły Podstawowej w Brześciu, Zespołu Placówek Oświatowych w Gackach, Szkoły Podstawowej w Zagości, Prywatnej Branżowej Szkoły I Stopnia i Prywatnego Technikum „AWANS” w Pińczowie. W regulaminie organizacyjnym Zakładu nie określono zadań wykonywanych przez pielęgniarki w szkołach, w których nie funkcjonuje gabinet profilaktyki zdrowotnej. Regulamin nie uwzględnił specyfiki tych świadczeń, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 16-66, 456-467)

Świadczeniodawca nie wdrożył standardów akredytacyjnych dotyczących udzielanych świadczeń zdrowotnych oraz norm dotyczących zarządzania systemem jakości.

(akta kontroli str. 114)

Zakład złożył w grudniu 2016 r. do NFZ wnioski o zawarcie umowy o udzielenie świadczeń w rodzaju podstawowa opieka zdrowotna dotyczący m.in. świadczeń pielęgniarki szkolnej. Umowa na realizację tych świadczeń została zawarta 24 stycznia 2017 r. na czas nieoznaczony.

(akta kontroli str. 180-218)

W okresie objętym kontrolą SZOZ udzielał świadczeń pielęgniarki szkolnej na podstawie porozumień zawieranych z dyrektorami ZSZ i SOSW. Zgodnie

---

¹⁰ W skład Zespołu wchodziło: Technikum nr 1, Technikum nr 2, Szkoła Branżowa I stopnia oraz Liceum Ogólnokształcące (od roku szkolnego 2023/2024).

¹¹ Dwie lokalizacje gabinetów, tj. przy ul. Szkolnej i 1 Maja, w tym udzielano świadczeń uczniom Szkoły Podstawowej nr 1 im. Dygasińskiego.

z porozumieniami, szkoły były zobowiązane m.in. do przekazywania pielęgniarkom szkolnym aktualnych list uczniów i nieodpłatnego udostępniania pomieszczeń do realizacji świadczeń.

W porozumieniu zawartym 28 marca 2023 r. z dyrektorem SOSW określono: *Strony zgodnie postanawiają, że wszelkie nadwyżki z tytułu realizacji opieki zdrowotnej niepokrywane przez Narodowy Fundusz Zdrowia, uiszczane będą co miesiąc przez szkołę na rachunek bankowy SZOZ (...) w terminie 14 dni od dnia wystawienia faktury VAT.* Na rachunek SZOZ wpłynęło z tego tytułu w 2023 r. 3945 zł. W porozumieniu zawartym 2 stycznia 2024 r. wskazano, że z tytułu realizacji opieki zdrowotnej przysługuje SZOZ opłata w wysokości 1500 zł uiszczana co miesiąc przez SOSW. Na rachunek SZOZ wpłynęło z tego tytułu w 2024 r. 15 000 zł na podstawie faktur wystawianych przez Zakład, za świadczenia pielęgniarki szkolnej.

W porozumieniach zawartych z dyrektorem Zespołu Szkół Zawodowych w Pińczowie na 2023 r. i 2024 r. zamieszczono (w § 3 ust. 2) podobne ustalenia. Na rachunek SZOZ nie wpływały środki z tego tytułu.

Poprzedni dyrektor wyjaśnił: *W podpisanych porozumieniach zawarto regulacje nie wskazujące na podwójne finansowanie świadczeń lecz pokrycie części kosztów opieki nad uczniami, gdyż finansowanie ww. świadczeń przez NFZ nie pokrywało ponoszonych przez SZOZ kosztów prowadzenia gabinetu medycyny szkolnej. W porozumieniu z dyrekcją SOSW ustalono większą liczbę godzin pielęgniarki, niż ta wynikająca z rozporządzenia. SZOZ ponosił również koszty wyposażenia, leków oraz materiałów jednorazowych, co zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 12 kwietnia 2019 r. o opiece zdrowotnej nad uczniami jest w zakresie szkoły czy organu prowadzącego. Na bieżąco analizowano przychody i koszty utrzymania gabinetów w poszczególnych szkołach w szczególności tych z dużym deficytem w finansowaniu przez NFZ. Dodatkowa kwota nie wynikała z jakichkolwiek usług pielęgniarki szkolnej, których zakres określała ustawa o opiece zdrowotnej nad uczniami.*

Nie kwestionując powyższych wyjaśnień, NIK zauważa, że postanowienia porozumień dotyczące ponoszenia kosztów przez szkoły w praktyce stwarzają ryzyko podwójnego finansowania świadczeń. W związku z tym NIK wskazuje na potrzebę doprecyzowania rodzaju usług lub czynności, za które pobierano dodatkowe opłaty w sposób niebudzący wątpliwości co do możliwości podwójnego finansowania świadczeń.

(akta kontroli str. 219-237, 1414-1432)

W SZOZ weryfikowano, czy dyrektorzy szkół w terminach określonych w porozumieniach, tj. do 31 sierpnia, do 28 lutego, do 30 września każdego roku szkolnego przekazywali listy uczniów.

(akta kontroli str. 892)

Według danych przekazywanych do NFZ (stan na 30 czerwca poszczególnych lat objętych kontrolą) SZOZ sprawował profilaktyczną opiekę zdrowotną nad następującą liczbą uczniów:

- 2606 w 2021 r., w tym nad 447 uczniami ZSZ i 36 uczniami SOSW;
- 2629 w 2022 r., w tym nad 434 uczniami ZSZ i 43 uczniami SOSW;
- 2507 w 2023 r., w tym nad 403 uczniami ZSZ i 42 uczniami SOSW;
- oraz 2542 w 2024 r., w tym nad 419 uczniami ZSZ i 41 uczniami SOSW.

(akta kontroli str. 575-582)

Analiza list uczniów z ZSZ i SOSW wykazała, że przekazywane do NFZ dane dotyczące liczby uczniów nie były rzetelne, ponieważ jako uczniów objętych profilaktyczną opieką zdrowotną wykazywano osoby, których rodzice nie zgodzili się na sprawowanie tej opieki. W przypadku ZSZ nie uwzględniano niepełnosprawności uczniów, pomimo że pielęgniarka szkolna dysponowała

informacjami o charakterze niepełnosprawności trzech uczniów w roku szkolnym 2020/2021 i w 2023/2024 oraz sześciu uczniów w roku szkolnym 2021/2022 i 2022/2023. Rozbieżności dotyczące danych przekazywanych do NFZ szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 968, 971, 976-996, 1042-1044, 1207-1331)

Pielęgniarki szkolne profilaktyczną opieką zdrowotną obejmowały uczniów, którzy ukończyli 19. rok życia. W ZSZ dotyczyło to następującej liczby uczniów: 109 w roku szkolnym 2021/2022, 127 w roku szkolnym 2022/2023 i 103 w roku szkolnym 2023/2024. Poprzedni Dyrektor wyjaśnił: *Zgodnie z Zarządzeniem Prezesa NFZ nr 79/2022 z dnia 29.06.2022 § 32 pkt 2, pielęgniarka lub higienistka szkolna obejmuje opieką dzieci i młodzież objęte obowiązkiem szkolnym i obowiązkiem nauki począwszy od oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych do ostatniej klasy szkoły ponadpodstawowej, z wyłączeniem szkół dla dorosłych. Zatem zapewniliśmy opiekę nad uczniami do ukończenia szkoły, bez względu na osiągnięty wiek ucznia. Sprawozdanie otrzymało pozytywną weryfikację ze strony funduszu. Obecna Dyrektor w wyjaśnieniach także powołała się na regulacje wynikające z ww. zarządzenia Prezesa NFZ oraz akceptację ze strony NFZ.*

(akta kontroli str. 583-589, 973-975, 994)

Personel medyczny udzielający profilaktycznych świadczeń zdrowotnych uczniom w ZSZ i SOSW miał wymagane kwalifikacje. W okresie objętym kontrolą w ZSZ od 13 listopada 2019 r. tych świadczeń udzielała ta sama pielęgniarka (L.O.). Miała ona wykształcenie wyższe, ukończyła medyczne studium zawodowe oraz nadane prawo wykonywania zawodu pielęgniarki. W SOSW zatrudniono łącznie siedem pielęgniarek szkolnych, z czego dwie, tj. K.B. (od 13 listopada 2019 r.) i A.W. (od 4 maja 2024 r.) pracują tam nadal¹². Wszystkie miały tytuł magistra pielęgniarstwa oraz nadane prawo wykonywania zawodu. Poziom rotacji kadry z ZSZ był niski, w SOSW średni, z uwagi na jedną zmianę zatrudnienia¹³.

Średni wiek wszystkich pielęgniarek pracujących w obu szkołach w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 11 lutego 2025 r. wyniósł 48 lat.

(akta kontroli str. 288-289)

W ZSZ i w SOSW profilaktyczna opieka zdrowotna była prowadzona w gabinetach profilaktyki zdrowotnej (gabinetach pielęgniarskich). W przypadku ZSZ gabinet ten znajdował się w szkole na pierwszym piętrze i był to gabinet dla Technikum nr 1, Technikum nr 2, Szkoły Branżowej i Liceum Ogólnokształcącego. Gabinet w SOSW zlokalizowany był na pierwszym piętrze internatu znajdującego się w sąsiedztwie głównego budynku szkoły. Gabinety oraz przenośne apteczki pierwszej pomocy medycznej w zasadzie wyposażone były w sprzęt, aparaturę medyczną i produkty lecznicze wskazane w ust. 4 części III Załącznika nr 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej¹⁴ (dalej: rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych). Jedynie w gabinecie w SOSW nie umieszczono parawanu. Nie było go również w zlokalizowanej obok gabinetu izolatce. Produkty lecznicze, w obu gabinetach pielęgniarskich, miały

---

¹² Stan na dzień 11 lutego 2025 r. tj. daty sporządzenia zestawienia dotyczącego kwalifikacji pielęgniarek w ZSZ i SOSW.

¹³ W okresie objętym kontrolą w SOSW świadczeniem profilaktycznej opieki zdrowotnej zajmowały się trzy pielęgniarki – K.B. (w całym okresie objętym kontrolą, B.K. – w latach szkolnych 2021/2022 - 2022-2023 i A.W. - od roku szkolnego 2023/2024.

¹⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 1427, ze zm.

aktualną datę ważności. Skład zestawów przeciwwstrząsowych spełniał wymagania załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie wykazu produktów leczniczych, które mogą być doraźnie dostarczane w związku z udzielanym świadczeniem zdrowotnym, oraz wykazu produktów leczniczych wchodzących w skład zestawów przeciwwstrząsowych, ratujących życie¹⁵. Wagi medyczne opatrzone były hologramem, potwierdzającym ich bieżącą legalizację.

(akta kontroli str. 290-297, 299-305, 307-309)

Zdaniem NIK, lokalizacja gabinetu pielęgniarstwa SOSW poza budynkiem głównym szkoły oraz usytuowanie go na pierwszym piętrze internatu, nie gwarantowała uczniom Ośrodka pełnej dostępności. Zgodnie z art. 6 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami¹⁶, minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności architektonicznej obejmują zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków.

Ponadto NIK zwraca uwagę, że brak parawanu w gabinecie opieki zdrowotnej, przyczynił się do niezapewnienia w pełni poczucia prywatności.

W latach szkolnych 2020/2022-2023/2024, zarówno w ZSZ jak i w SOSW zapewniono minimalną dostępność świadczeń wynikającą z liczby i rodzaju niepełnosprawności uczniów. W latach szkolnych 2020/2021-2023/2024 minimalna dostępność określona w ust. 2.1 części III rozporządzenia w sprawie świadczeń gwarantowanych powinna wynosić: dla ZSZ¹⁷ odpowiednio: 26, 29, 23 i prawie 26 godzin, zaś dla SOSW było to: prawie 21 i 26 oraz 29 i 27 godzin.

(akta kontroli str. 238-287, 310-311, 1434)

W ZSZ w latach szkolnych 2020/2021-2022/2023 zapewniono dostępność w wymiarze 37 godzin i 55 minut, pielęgniarka udzielała świadczeń codziennie od 7:00 do 14:35. W roku szkolnym 2023/2024 (do 3 maja 2024 r.) prawie 28 godzin tygodniowo, tj. w poniedziałki i piątki od 7:00 do 14:35, we wtorki i czwartki od 11:15 do 14:35, a w środy od 7:30 do 14:35.

W latach szkolnych 2020/2021-2022/2023 (do 31 maja 2023 r.) gabinet pielęgniarki szkolnej w SOSW był dostępny dla uczniów od poniedziałku do piątku od 7:00 do 14:35. (37 godzin 55 minut) Od 1 czerwca 2023 r. w poniedziałki, środy i piątki od 7:00 do 14:35, a we wtorki i czwartki – od 7:00 do 13:00 (tj. ok 35 godzin), zaś w roku szkolnym 2023/2024 – od poniedziałku do piątku od 7:00 do 13:00 (tj. 30 godzin).

(akta kontroli str. 972)

Godziny pracy pielęgniarki szkolnej zarówno w ZSZ i SOSW w latach 2020/2021-2023/2024 były dostosowane do planu zajęć uczniów. Pielęgniarki były obecne w szkole w czasie, gdy najwięcej uczniów miało zajęcia lekcyjne. W ZSZ uczniowie rozpoczynali naukę nie wcześniej niż o 7:50, lekcje trwały przeważnie do 14:35. W SOSW zajęcia lekcyjne rozpoczynały się przeważnie od 8:00 i w najczęściej kończyły się o 13:55.

W przypadku nieobecności chorobowej pielęgniarek szkolnych powyżej dwóch tygodni w czasie nauki uczniów, zapewnione były zastępstwa. W okresie od

---

¹⁵ Dz. U. z 2020 poz. 1772.

¹⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 1411, ze zm.

¹⁷ Uwzględniając godziny na opiekę nad dziećmi ze szkoły Podstawowej w Bogucicach.

1 września 2021 r. do 31 grudnia 2024 r. w ZSZ taka sytuacja miała miejsce trzy razy w SOSW – dwa, z których jeden w okresie wakacji.

(akta kontroli str. 485-488, 491-500, 503-504)

W roku szkolnym 2024/2025 zadeklarowany w umowie czas pracy gabinetu w ZSZ codziennie powinien obejmować godziny od 7:00 do 14:35, przy czym w tym dniu pielęgniarka obejmowała opieką także dzieci ze Szkoły Podstawowej w Bogucicach. W dniu 25 lutego 2025 r. stwierdzono, że mimo iż gabinet ten w środy powinien być dostępny od 11:20 dla uczniów ZSZ (zgodnie z wywieszoną informacją) w rzeczywistości był czynny dopiero od 11:50.

(akta kontroli str. 299, 301, 461-462, 505-513, 972, 1333-1338)

Przełożona pielęgniarek wyjaśniła przyczyny tych rozbieżności w sposób następujący: (...) – *gabinet medycyny szkolnej mieszczący się przy ul. Spółdzielczej 6, 28-400 Pińczów obejmuje świadczeniami profilaktycznej opieki zdrowotnej dzieci i młodzież Zespołu Szkół Zawodowych oraz dzieci ze Szkoły Podstawowej w Bogucicach. Informacje te są zawarte w umowie z NFZ. Uczniowie ZSZ mają zapewnioną opiekę zgodnie z uwzględnieniem ilości uczniów w przeliczeniu na etat pielęgniarki (...), - rozbieżności dotyczące czasu pracy pielęgniarki a grafiką wynikają z konieczności przemieszczania się (...) ze Szkoły Podstawowej w Bogucicach do Zespołu Szkół Zawodowych w Pińczowie. W środy pielęgniarka rozpoczyna pracę od 7.00 w Szkole Podstawowej w Bogucicach, pracuje do godziny 11.30. Następnie przemieszcza się do ZSZ w Pińczowie i pracuje do godziny 14.35 (...).* Przełożona pielęgniarek zobowiązała się do zmiany informacji na drzwiach gabinetu medycyn szkolnej, uwzględniając czas pracy pielęgniarki w Szkole Podstawowej w Bogucicach.

(akta kontroli str. 505)

W latach szkolnych 2021/2022-2023/2024 sumaryczne koszty udzielanych świadczeń w ramach profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami (w tym związane z funkcjonowaniem gabinetów medycyny szkolnej oraz wynagrodzeniami pielęgniarek¹⁸) wyniosły łącznie 1297,6 tys. zł, w tym w poszczególnych latach szkolnych: w roku szkolnym 2021/2022 – 456,1 tys. zł, 2022/2023 – 441,3 tys. zł i w 2023/2024 – 400,2 tys. zł. Na wynagrodzenia pielęgniarek we wskazanych latach szkolnych przeznaczono łącznie 1235,5 tys. zł, w tym 438,2 tys. zł w roku szkolnym 2021/2022, 411,5 tys. zł w 2022/2023 i 385,8 tys. zł w 2023/2024.

W latach szkolnych 2021/2022–2023/2024 profilaktyką fluorkową objęto: w roku szkolnym 2021/2022 – 9885 uczniów, w 2022/2023 - 10 702, w 2023/2024 - 10 706 uczniów.

W analizowanych latach szkolnych¹⁹ łączny przychód z kontraktu z NFZ wyniósł 1305,1 tys. zł, tj. w poszczególnych latach odpowiednio: 535,2 tys. zł w roku szkolnym 2021/2022; 385,9 tys. zł – w 2022/2023 i 384 tys. – w 2023/2024.

W roku szkolnym 2021/2022 uzyskano wynik finansowy na poziomie plus 73,7 tys. zł, w 2022/2023 na poziomie minus 57,4 tys. zł, w 2023/2024 minus 17,8 tys. zł (przy czym kwoty te nie uwzględniają dodatkowych opłat wnoszonych przez szkoły).

(akta kontroli str. 312-322)

---

¹⁸ Wraz ze zwiększeniami wynikającymi z nadzwyczajnych wydatków, np. nagrodą jubileuszową.

¹⁹ Z uwzględnieniem lipca i sierpnia danego roku.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W regulaminie organizacyjnym wprowadzonym przez poprzedniego dyrektora SZOZ nierzetelnie określono zadania gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, ponieważ nie ujęto specyfiki zadań wykonywanych przez pielęgniarki w szkołach, w których nie funkcjonują gabinety medycyny szkolnej.

(akta kontroli str. 16-66, 456-467)

Dyrektor wyjaśniła: (...) *Oprócz wymienionych szkół, które są zgłaszane do umowy z NFZ jako miejsca udzielania świadczeń przez pielęgniarkę szkolną, i w których są gabinety pielęgniarki szkolnej, podmiot nasz zawarł również porozumienia z dyrektorami szkół wiejskich. Uczniowie tych szkół podlegają pod gabinety zgłoszone do umowy z NFZ, a pielęgniarki wykonują w nich wymagane świadczenia w ramach pracy wyjazdowej w pomieszczeniach udostępnionych przez dyrekcję szkoły, zabierając ze sobą niezbędny sprzęt, zgodnie z grafikiem ustalonym z działem kadr SZOZ oraz pielęgniarką przełożoną SZOZ (...).*

(akta kontroli str. 456-457)

Poprzedni Dyrektor wyjaśnił: *Świadczenia wykonywane w szkołach SP Gacki, SP Bogucice, SP Młodzawy, SP Kozubów oraz SP Brzeście nie zostały ujęte w regulaminie organizacyjnym, gdyż nie funkcjonują w tych szkołach gabinety, a co za tym idzie nie są one uwzględnione w regulaminie organizacyjnym SZOZ jako odrębne komórki organizacyjne. Świadczenia dla uczniów wykonywane w tych szkołach „podpięte” są pod gabinety pielęgniarki szkolnej w poszczególnych komórkach organizacyjnych SZOZ, co jest zgłoszone do NFZ (...). To organ prowadzący oraz dyrektor szkoły odpowiedzialny jest za zapewnienie udzielania świadczeń uczniom, niestety nie wszystkie szkoły mają możliwość utworzenia gabinetu pielęgniarki szkolnej, dlatego też wypracowane wspólnie z dyrektorami szkół i usankcjonowane w zawartych porozumieniach rozwiązanie było optymalnym sposobem dla zapewnienia opieki nad uczniami (...).*

(akta kontroli str. 458)

Odnosząc się do wyjaśnień należy zauważyć, że NIK nie kwestionuje zasadności obejmowania opieką pielęgniarki uczniów w szkołach, które nie mają oddzielnych gabinetów medycyny. Wskazuje jednak na potrzebę ujęcia w regulaminie organizacyjnym specyfiki wykonywania świadczeń w takich miejscach, gdyż dotychczasowe uregulowania dotyczą jedynie placówek oświatowych, które mają gabinety.

2. SZOZ przekazywał do NFZ nierzetelne dane dotyczące uczniów objętych profilaktyczną opieką zdrowotną, ponieważ:

- a) jako osoby objęte tą opieką na *listach aktywnych uczniów*²⁰ wykazywano uczniów, których rodzice nie wyrazili zgody na tę opiekę. Dotyczyło to jednego ucznia ZSZ w latach szkolnych 2022/2023-2024/2025 (do marca 2025) oraz sześciorga uczniów SOSW (trojga w latach szkolnych 2021/2022-2024/2025 – do marca, jednego w latach szkolnych 2021/2022-2023/2024, jednego w latach szkolnych 2021/2022, 2022/2023 oraz jednego w latach szkolnych 2022/2023-2024/2025 – do marca 2025 r.). W konsekwencji SZOZ nienależnie otrzymał od NFZ środki finansowe w kwocie 37 893,47 zł.

(akta kontroli str. 238-287, 976-988, 1046-1052, 1207-1331)

²⁰ Dokument przesyłany do NFZ stanowiący podstawę rozliczania świadczeń.

Odpowiedzialna za przekazywanie danych do NFZ inspektor ds. administracji wyjaśniła: *Uczniowie, których rodzice nie wyrazili zgody na objęcie ich dzieci profilaktyczną opieką zdrowotną w szkole, zostali sprawozdani na liście aktywnych deklaracji do NFZ, gdyż znajdowali się na listach otrzymanych od dyrektorów szkół. Ja jako osoba sporządzająca raporty z deklaracji do NFZ, nie otrzymałam od pielęgniarki szkolnej informacji o tym, że w szkole znajdują się uczniowie, których nie powinno się wykazywać jako osoby objęte profilaktyczną opieką zdrowotną w szkole. Również dyrektorzy szkół potwierdzali nam – jako podmiotowi leczniczemu sprawującemu te opiekę – załącznik nr 25 gdzie przekazujemy informację do NFZ o liczbie uczniów, którzy zostali objęci profilaktyczną opieką zdrowotną w szkole. Pielęgniarki działały w oparciu o informację dotyczącą postępowania w sytuacji sprzeciwu rodziców wobec objęcia ucznia opieką zdrowotną przez pielęgniarkę szkolną, przygotowaną przez Pracownię Medycyny Szkolnej w Zakładzie Zdrowia Dzieci i Młodzieży Instytutu Matki i Dziecka z 01.09.2021 r., tj.: Pielęgniarka szkolna, bez względu na zgodę rodziców lub jej brak: (1) wprowadza dane ucznia (otrzymane od dyrektora szkoły zgodnie z art. 68 ust. 1 pkt 11 ustawy Prawo oświatowe) na aktywną listę uczniów przekazywaną do NFZ, (2) zakłada kartę zdrowia ucznia umieszcza jego dane na liście klasowej, gdzie odnotowuje brak zgody prawnych opiekunów oraz powiadamia o nim dyrektora szkoły.*

(akta kontroli str. 989)

Poprzedni Dyrektor wyjaśnił: *Do profilaktycznej opieki zdrowotnej wykazywano wszystkich uczniów figurujących na listach aktywnych i przekazanych przez dyrektorów szkół. Dodatkowo pielęgniarki posiłkowały się w tym przypadku zaleceniami wskazanymi przez Instytut Matki i Dziecka, zgodnie z którymi pielęgniarka szkolna bez względu na zgodę rodziców lub jej brak, wprowadza dane ucznia (otrzymane od dyrektora szkoły zgodnie z art. 68 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 04.12.2016 r. Prawo oświatowe) na aktywną listę uczniów przekazaną do NFZ.*

(akta kontroli str. 992)

Obecna Dyrektor w wyjaśnieniach również przywołała zalecenia Instytutu Matki i Dziecka.

(akta kontroli str. 994-995)

Odnosząc się do wyjaśnień, NIK wskazuje, że podmiot leczniczy nie może pobierać z NFZ środków na uczniów, którym nie udzielano świadczeń profilaktycznej opieki zdrowotnej w szkołach. Zgodnie z § 5 pkt 2 lit. a umowy z NFZ świadczeniodawca obowiązany jest do gromadzenia i przekazywania celem rozliczenia realizacji umowy informacji o uczniach objętych przez świadczeniodawcę opieką pielęgniarki szkolnej w szkołach, z którymi nawiązał współpracę, w formie listy uczniów.

b) w przypadku ZSZ nie uwzględniano niepełnosprawności²¹ uczniów, pomimo że pielęgniarka szkolna dysponowała orzeczeniami o niepełnosprawności trzech uczniów w roku szkolnym 2020/2021 i w 2023/2024 oraz sześciu uczniów w roku szkolnym 2021/2022 i 2022/2023. W przypadku uwzględniania niepełnosprawności tych uczniów w danych przekazywanych

---

²¹ Typu A.

do NFZ, Zakład otrzymałby za ww. lata kwotę o 7041,84 zł większą od uzyskanej.

(akta kontroli str. 524-525, 968, 971, 1042-1044)

Odpowiedzialna za przekazywanie danych do NFZ inspektor ds. administracji wyjaśniła: *Do NFZ (wg zał. 25) w przypadku uczniów z ZSZ nie wykazywałam uczniów z niepełnosprawnościami, mimo że w sprawozdaniu MZ-06 wykazywałam takich uczniów (ilościowo), ponieważ nie otrzymałam od niej imiennego wykazu takich osób. Sprawozdanie MZ-06 wprowadzałam do systemu po zakończeniu sprawozdawczości do NFZ. W pierwszej kolejności zajmuję się rozliczeniami z NFZ, które należy zakończyć w terminie do 10 każdego miesiąca, w tym raport z deklaracji wysyłać należy do 7 dnia każdego miesiąca, co we wrześniu wiąże się z dodaniem do systemu na listę aktywną uczniów wszystkich zerówek i pierwszych klas oraz wycofaniem wszystkich uczniów, którzy zakończyli edukację. Dlatego też listy uczniów weryfikujemy dwukrotnie – na dzień pierwszego września i koniec września/początek października. Druga weryfikacja służy do przygotowania załącznika nr 25 sprawozdawanego do NFZ w terminie do 7 października. W raportach z deklaracji i załączniku nr 25 nie mogłam wykazać uczniów z niepełnosprawnością, gdyż nie otrzymałam takiej informacji od pielęgniarki. Sprawozdania MZ-06 wprowadzam pod koniec września (termin przekazania upływa 30 września) na podstawie wypełnionych przez pielęgniarki formularzy.*

(akta kontroli str. 989-990)

Poprzedni Dyrektor wyjaśnił: *Osoba sprawozdająca nie wykazywała uczniów z niepełnosprawnością, ponieważ nie otrzymywała wykazu danych imiennych tych uczniów we właściwym czasie.*

(akta kontroli str. 992)

Dyrektor wyjaśniła: *Według ostatniego okresu sprawozdawczego w sprawozdaniu MZ-06 pielęgniarka w ZSZ wykazując ilościowo uczniów, wykazała wśród nich również ilościowo uczniów z niepełnosprawnością. Natomiast nie sporządziła imiennego wykazu uczniów z niepełnosprawnością, który umożliwiłby prawidłowe zaraportowanie deklaracji do NFZ wskazującej, że uczeń posiada stopień niepełnosprawności.*

(akta kontroli str. 995)

OCENA CZĄSTKOWA

Profilaktyczna opieka zdrowotna nad uczniami była sprawowana w SZOZ na podstawie umowy z NFZ i porozumień zawieranych ze szkołami, przy czym w porozumieniach obowiązujących od 28 marca 2023 r. przewidziano możliwość uzyskiwania od szkół dodatkowego finansowania tych świadczeń. Zakład działał w oparciu o wymagane regulacje, tj. statut i regulamin organizacyjny. Stwierdzono jednak, że regulamin organizacyjny nie uwzględniał specyfiki świadczeń dotyczących opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach, w których nie funkcjonowały gabinety medycyny. Podmiot leczniczy przekazywał dane do NFZ o liczbie uczniów objętych opieką na podstawie list otrzymywanych od dyrektorów szkół. Dane te były nierzetelne, ponieważ wykazywano uczniów, których rodzice nie wyrazili zgody na objęcie dzieci opieką pielęgniarki szkolnej, lub nie uwzględniano niepełnosprawności uczniów, co skutkowało uzyskaniem nieadekwatnego finansowania tych świadczeń, tj. odpowiednio w kwocie zawyżonej o niemal 38 tys. zł oraz w kwocie zaniżonej o ponad 7 tys. zł. Osoby udzielające świadczeń opieki zdrowotnej nad uczniami legitymowały się kwalifikacjami wymaganymi ustawą o opiece zdrowotnej. Zapewniono odpowiednio wyposażone miejsce udzielania świadczeń, pielęgniarki szkolne

w ZSZ i SOSW dysponowały właściwie wyposażoną apteczką. Zapewniono zgodną z przepisami dostępność świadczeń pielęgniarek szkolnych.

OBSZAR

2. Udzielanie świadczeń z zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami

Opis stanu faktycznego

W roku szkolnym 2023/2024 w ZSZ przeprowadzono testy przesiewowe m.in. dla uczniów klas pierwszych. Większość z nich została przeprowadzona w październiku 2023 r. Pielęgniarka szkolna z ZSZ wyjaśniła: *Badania przesiewowe były przeprowadzone po uzyskaniu pisemnej zgody rodziców lub opiekunów prawnych. Terminy wykonania badań ustalane były w porozumieniu z wychowawcami klas, nauczycielami w trakcie zajęć szkolnych. Uczniowie byli informowani o terminie badań przez pielęgniarkę szkolną na lekcjach wychowawczych.*

(akta kontroli str. 665, 929-943, 1332)

Badania przesiewowe uczniów SOSW były przeprowadzone po uzyskaniu pisemnej zgody rodziców lub opiekunów. Pielęgniarka z SOSW wyjaśniła: *O konieczności przeprowadzania badań informowano dyrektora szkoły, natomiast terminy ich wykonania ustalano w porozumieniu z wychowawcami i nauczycielami, w trakcie zajęć lekcyjnych.*

(akta kontroli str. 590-991, 640)

W roku szkolnym 2021/2022 i kolejnych w SOSW ze względu na niepełnosprawność intelektualną uczniów nie prowadzono profilaktyki fluorkowej.

(akta kontroli str. 640)

Szczegółowa analiza indywidualnej dokumentacji 121 uczniów klas pierwszych ZSZ w roku szkolnym 2023/2024²² wykazała, że:

- rodzice uczniów klas I nie zgłosili sprzeciwu do objęcia ich dzieci opieką pielęgniarki szkolnej;
- wszystkim uprawnionym uczniom wykonano testy przesiewowe przewidziane dla uczniów klas pierwszych szkół ponadpodstawowych;
- testy obejmowały pomiar wysokości i masy ciała, w tym określenie współczynnika masy ciała²³, określenie zaburzeń: układu ruchu (w tym boczego skrzywienia kręgosłupa i nadmiernej kifozy piersiowej), ostrości wzroku, ciśnienia tętniczego krwi;
- w kartach zdrowia uczniów, w części dotyczącej wykonania testów przesiewowych odnotowywano wyniki pomiarów masy, wzrostu, ostrości wzroku i ciśnienia. Odnotowywano poziom BMI, centyl wysokości i wagi. Nie w każdym przypadku odnotowywano wiek ucznia oraz centyl ciśnienia tętniczego. W kartach wszystkich uczniów nie wskazano rodzaju zastosowanej siatki centylowej. Sposób

²² Analizą objęto dokumentację uczniów klas I technikum, liceum ogólnokształcącego, szkoły branżowej, która była dostępna w szkole. Analizą nie obejmowała dokumentacji uczniów, którzy dołączyli do szkoły w drugiej klasie, a testy przesiewowe mieli wykonane przez inną pielęgniarkę oraz dokumentacji uczniów, którzy zakończyli naukę w ZSZ (dokumentacja została przekazana uczniom i nie znajdowała się w ZSZ).

²³ Body Mass Index - BMI;

dokumentowania wyników testów przesiewowych został szerzej opisany w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 929-943)

Analiza kart zdrowia uczniów klas siódmych SOSW w roku szkolnym 2023/2024²⁴ wykazała, że testy przesiewowe były prowadzone według wieku uczniów, nie zaś klasy, do której uczęszczali. W przypadku testów wykonanych w wieku 15 lat w przypadku dwóch uczniów nie odnotowano wyniku testu dotyczącego kifozy piersiowej, w przypadku jednego ucznia – nie określono centyla ciśnienia tętniczego, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 592-786)

Pielęgniarka z SOSW wyjaśniła: *W trakcie wykonywania badań wśród dzieci i młodzieży w SOSW w Pińczowie natrafia się na wiele problemów w ich wykonaniu. Ze względu na specyfikę szkoły (szkoła specjalna) oraz uczniów do niej uczęszczających (dzieci niepełnosprawne intelektualnie w różnym stopniu), nie zawsze udaje się wykonać wszystkie testy. Niektóre dzieci nie potrafią mówić lub nie współpracują z pielęgniarką, co uniemożliwia ich wykonanie.*

(akta kontroli str. 591)

W próbie dokumentacji medycznej 121 uczniów ZSZ dodatni wyniki testów przesiewowych stwierdzono u 71 uczniów (59%). U sześciu uczniów wystąpiło podwyższone ciśnienie tętnicze krwi, u 30 – kifoza, u 18 – skolioza, 25 uczniów miało wskaźnik BMI powyżej 25, a 12 - poniżej 18,5. W przypadkach podwyższonego ciśnienia tętniczego krwi pielęgniarka szkolna dokonywała kontrolnych pomiarów. Z uczniami, u których stwierdzono podejrzenie kifozy lub skoliozy przeprowadzono rozmowy i zalecono konsultacje w poradni rehabilitacji lub poradni ortopedycznej. Uczniowie z nadwagą mieli przeprowadzane kontrolne pomiary wagi, zalecano im redukcję masy ciała pod kontrolą lekarza lub dietetyka. Nie prowadzono działań poprzęsiewowych w stosunku do uczniów, u których stwierdzono BMI poniżej 18,5, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 944-948)

W SOSW, w próbie dokumentacji objętej analizą, dodatni wynik testów przesiewowych wystąpił u jednej osoby. Uczennica została zakwalifikowana do III grupy dyspenseryjnej i objęta programem profilaktyki nadwagi i otyłości, przy współpracy psychologa i pedagoga szkolnego. Przeprowadzono rozmowy z rodzicami dotyczące zdrowego odżywiania i działań pomagających w redukcji masy ciała.

(akta kontroli str. 590, 610, 613, 632-639)

W ZSZ wdrożono *Procedurę postępowania z uczniem przewlekle chorym*. Dotyczyła ona szczególnie opieki nad uczniami chorymi na cukrzycę i padaczkę i była skierowana do nauczycieli, rodziców i dyrekcji szkoły. Uczniowie z niepełnosprawnościami i przewlekle chorzy w ZSZ otrzymywali opiekę pielęgniarki szkolnej. Na podstawie dokumentacji dotyczącej 10 uczniów chorych przewlekle lub/i z niepełnosprawnościami ustalono, że otrzymywali oni stosowne do potrzeb bieżące wsparcie pielęgniarki. Opieka pielęgniarki polegała m.in. na pomiarze podstawowych parametrów (temperatura, ciśnienie tętnicze), pomiarze glukozy, rozmowie w przypadkach złego samopoczucia.

---

²⁴ Analizą objęto dokumentację dwóch uczniów. Rodzice trzeciego ucznia nie wyrazili zgody na korzystanie ze świadczeń pielęgniarki szkolnej.

W wymaganych przypadkach pielęgniarka współpracowała z wychowawcami i nauczycielami chorych uczniów.

(akta kontroli str. 866-892, 949-976)

Analiza dokumentacji dotyczącej pięciu uczniów SOSW²⁵ wykazała, że uczniowie niepełnosprawni i chorzy przewlekłe uzyskiwali opiekę pielęgniarki. Świadczenia pielęgniarek szkolnych wobec tych osób obejmowały m.in. codzienne podawanie i przygotowanie do podania przez wychowawców zleconych leków, czynności pielęgnacyjne oraz bieżącą pomoc w przypadkach wystąpienia takiej potrzeby. Podawanie stałych leków odbywało się na podstawie zleceń lekarskich, a leków doraźnych (np. rozkurczowych, przeciwbólowych) po uzgodnieniu telefonicznym z rodzicem ucznia.

(akta kontroli str. 697-863, 893-928, 1034)

W wybranym do analizy roku szkolnym 2023/2024, w ZSZ urazy różnych części ciała wystąpiły w 19 przypadkach²⁶. W każdym z nich pomocy udzieliła pielęgniarka w szkolnym gabinecie. Wyjaśniła ona również, że uczniowie w ciągu całego roku szkolnego zgłaszali się do gabinetu profilaktyki zdrowotnej z różnymi problemami zdrowotnymi. Najczęściej dotyczyły one dolegliwości ze strony układu pokarmowego, np. bóle jamy brzusznej, a także infekcji układu oddechowego, bólu głowy, złego samopoczucia i zasłabnięć.

W SOSW w roku szkolnym 2023/2024 odnotowano łącznie 29 przypadków związanych z urazami ciała uczniów, w tym w 21 przypadkach pomocy udzieliła pielęgniarka szkolna²⁷. Pozostałe zdarzenia miały miejsce w internacie w godzinach popołudniowych (poza godzinami pełnienia dyżuru przez pielęgniarkę) i wieczornych. Wówczas pomoc została udzielona przez wychowawcę w internacie.

W trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK, wystąpiono do dyrektora ZSZ i SOSW o udostępnienie, prowadzonego w szkołach rejestru wypadków.

W ZSZ ostatni wpis w rejestrze wypadków odnotowano 26 września 2021 r.²⁸ Dyrektor ZSZ wyjaśnił: *W związku z tym, że od roku szkolnego 2021/2022 ubezpieczeniu uczniów w szkole odbywa się poprzez ubezpieczenie indywidualne, a nie zbiorowe jak do tej pory, uczniowie nie zgłaszają wypadków celem potwierdzenia numeru polisy zbiorowej. Numer Polisy indywidualnej otrzymuje uczeń po zawarciu umowy ubezpieczeniowej. W zaistniałej sytuacji występuje brak możliwości monitorowania wypadków zaistniałych poza terenem szkoły. Rejestrowane są tylko wypadki zaistniałe na zajęciach zgłaszane przez nauczycieli na ogólnie przyjętych przepisami zasadach. W terminie (...) 2023/2024-2024/2025 (do lutego 2025) takich wypadków szkole nie stwierdzono.*

W rejestrze wypadków SOSW w okresie objętym kontrolą odnotowano dwa wypadki uczniów (14 stycznia 2021 r. i 8 listopada 2021 r.). Wydarzyły się na zajęciach rekreacyjno-ruchowych i lekcji w-f. Dwa wypadki odnotowano w 2023 r. (21 marca 2023 r. i 24 października 2023), miejscem zdarzenia był teren internatu.

(akta kontroli str. 323-336, 488)

---

²⁵ Dobór losowy, z uwzględnieniem uczniów, których dokumentacja była analizowana w poprzednich częściach wystąpienia pokontrolnego.

²⁶ Urazy: palca – osiem przypadków, kolana – cztery przypadki, nadgarstka – trzy zdarzenia, stopy – dwa przypadki i po jednym oka i krwawienie z przegrody nosowej.

²⁷ Urazy palców i dłoni – 13 przypadków, brody i czoła- trzy, stopa - również trzy, po jednym zdarzeniu dotyczącym ucha i krwawienia z nosa.

²⁸ W 2021 r. odnotowano cztery wypadki, w tym jeden, który miał miejsce w czasie wakacji i w domu ucznia.

W wybranym do analizy roku szkolnym, tj. 2023/2024, pielęgniarki szkolne w ZSZ i SOSW prowadziły działania z zakresu edukacji zdrowotnej.

W ZSZ zrealizowano je w formie pogadań, rozmów i ankiet. Podczas nich poruszono od dwóch do trzech tematów²⁹ dotyczących: *Kształtowania prozdrowotnego stylu życia, Edukacji w zakresie skutków zdrowotnych i społecznych wynikających z używania środków psychoaktywnych* oraz zakresu *Innych zagadnień edukacji zdrowotnej wynikających z rozpoznanych w szkole problemów, w tym dotyczących zapobiegania występowania wypadków urazów oraz ograniczenia ich skutków*. W zajęciach wzięło udział łącznie 173 uczniów ZSZ³⁰, co stanowiło 41,1% wszystkich uczniów. Pielęgniarka szkolna w ZSZ podejmowała również działania w ramach edukacji w zakresie profilaktyki próchnicy zębów i chorób przyzębia. W trakcie pogadań i rozmów, w Technikum i w Szkole Branżowej zrealizowano po dwa tematy, w LO – jeden. W zajęciach wzięło udział łącznie 125 uczniów ZSZ (co stanowiło 29,7% wszystkich uczniów).

W SOSW pielęgniarka również realizowała edukację zdrowotną uczniów podejmując, w formie pogadań, zagadnienia dotyczące dwóch tematów, tj. *Kształtowania prozdrowotnego stylu życia* oraz w zakresie skutków zdrowotnych i społecznych wynikających z używania środków psychoaktywnych. Wzięło w nich udział ponad 95% uczniów. W pogadance dotyczącej profilaktyki próchnicy zębów i chorób przyzębia uczestniczyło również ponad 95% podopiecznych SOSW.

(akta kontroli str. 323-336)

Pielęgniarka szkolna z ZSZ podała, że edukacja zdrowotna oraz akcje prozdrowotne prowadzone w Zespole Szkół Zawodowych oparte są na wdrażaniu Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego. Dodała, że wspólnie z pedagogiem szkolnym uczestniczyła w jego realizacji. Dodatkowo przygotowała pisemne sprawozdania na posiedzenia rady plenarnej, tj. analizę stanu zdrowia uczniów. Nie brała jednak udziału w opracowaniu ani wdrażaniu procedur wewnętrznych.

W roku szkolnym 2023/2024 w ZSZ, jak wyjaśniła pielęgniarka szkolna, podjęto szereg działań dotyczących edukacji zdrowotnej, w tym m.in.:

- w ramach profilaktyki zachorowań na raka piersi, młodzież ze szkoły uczestniczyła, w dniu 5 października 2023 r., w corocznym Marszu Różowej Wstążki, w ramach którego uczniowie wzięli udział w prelekcji na temat wczesnego wykrywania choroby i jej leczenia,
- pełnoletni uczniowie wraz z pracownikami szkoły 21 października 2023 r. wzięli udział w Akcji Honorowego Oddawania Krwi,
- w drugim półroczu klasy pierwsze uczestniczyły w kampanii „Znamie – znam je”,
- w dniu 9 października 2024 r. przeprowadzono szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej, którego celem było zapoznanie młodzieży szkolnej z podstawowymi zasadami udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej oraz rozwijanie umiejętności reagowania w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia.

Ponadto w roku szkolnym 2023/2024 prowadzony był w ZSZ program wczesnego wykrywania nadwagi i otyłości wśród dzieci i młodzieży, którego celem było ograniczenie liczby uczniów z nadwagą i otyłością poprzez zwiększenie świadomości zagrożeń zdrowotnych wynikających ze złych nawyków

---

²⁹ W Technikum i Liceum Ogólnokształcącym omawiano wszystkie wskazane zagadnienia, w Szkole Branżowej pierwsze dwa.

³⁰ 115 w Technikum, 30 w Szkole Branżowej i 28 w LO.

żywieniowych i braku aktywności ruchowej oraz kształtowanie zachowań sprzyjających zdrowiu.

Pielęgniarka szkolna SOSW wskazała, że akcje zdrowotne oraz inne działania związane z edukacją prozdrowotną były prowadzone w formie rozmów indywidualnych i kontrolnych badań. Obie pielęgniarki poinformowały, że nie brały udziału w opracowywaniu ani wdrażaniu procedur wewnętrznych. Pielęgniarki podały również, że nie uczestniczyły w działaniach podejmowanych przez szkołę w ramach edukacji zdrowotnej, promocji zdrowia lub profilaktyki
(akta kontroli str. 540-573, 640, 666)

W okresie objętym kontrolą SZOZ zrealizował, z udziałem pielęgniarek szkolnych, dwa programy profilaktyczne, finansowane ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia³¹, tj. w zakresie:

- 1) profilaktyki fluorkowej próchnicy zębów dzieci w klasach I-VI. Objęto nim łącznie 3897 uczniów, tj.: w roku szkolnym 2021/2022 r. – 912 uczniów³², w kolejnych latach szkolnych: w 2022/2023 – 997 uczniów³³, w 2023/2024 – 983 uczniów³⁴ i w 2024/2025 – 975 uczniów³⁵;
- 2) profilaktyki nadwagi i otyłości dzieci i młodzieży. W programie tym uczestniczyło łącznie 192 osoby, w tym w roku szkolnym 2022-2023 – 65 uczniów³⁶, w 2023/2024 – 60 uczniów³⁷, w 2024/2025 programem objęto 67 uczniów³⁸.

Wdrożono również cykl szczepień przeciw HPV w szkołach, którym objęto dzieci w wieku od 9 do 14 lat. Program ten był finansowany ze środków NFZ i był realizowany z udziałem pielęgniarki szkolnej. Szczepienia przeprowadzono we wrześniu 2024 r. Pierwszą dawką zaszczepiono 57 uczniów. Realizację programu przewidziano do czerwca 2030 r.

(akta kontroli str. 432-435)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Pielęgniarki szkolne nie w pełni rzetelnie dokumentowały wyniki testów przesiewowych wykonanych w roku szkolnym 2023/2024 uczniom klas pierwszych ZSZ i uczniom klasy siódmej SOSW, ponieważ:

- a) w ZSZ we wszystkich 121 poddanych analizie kartach zdrowia uczniów nie wskazano rodzaju zastosowanej siatki centylowej, w przypadku 32 uczniów w części karty zdrowia dotyczącej testów przesiewowych nie odnotowano wieku ucznia podczas wykonania testu, a w przypadku 119 – nie odnotowano centyla ciśnienia tętniczego;

(akta kontroli str. 929-943, 1002)

Pielęgniarka szkolna z ZSZ odnośnie niewpisywania wieku ucznia podczas wykonywania testów przesiewowych oraz nieodnotowywania centyla ciśnienia tętniczego wyjaśniła, że wynikało to z przeoczenia. Odnośnie nieodnotowania rodzaju zastosowanej siatki centylowej wyjaśniła: *W badaniach przesiewowych rozwoju fizycznego uczniów korzystam z opracowania siatek centylowych dziewcząt i chłopców*

³¹ Umowa z NFZ nr 13-POZ01-17-000014-009 z dnia 24 stycznia 2017 r.

³² 413 uczniów w SP nr 2 w Pińczowie i 499 w SP nr 1.

³³ 430 uczniów w SP nr 2 w Pińczowie i 561 w SP nr 1.

³⁴ 429 uczniów w SP nr 2 w Pińczowie i 554 w SP nr 1.

³⁵ 383 uczniów w SP nr 2 w Pińczowie i 592 w SP nr 1.

³⁶ ZSZ – 30 uczniów, SOSW - dziewięciu uczniów, SP nr 2 – 11 uczniów, SP nr 1 – 15 uczniów.

³⁷ ZSZ – 30 uczniów, SOSW - dziewięciu uczniów, SP nr 2 – sześciu uczniów, SP nr 1 – 15 uczniów.

³⁸ ZSZ – 30 uczniów, SOSW i SP nr 2 – po 11 uczniów, SP nr 1 – 15 uczniów.

warszawskich wydanych przez Instytut Matki i Dziecka p. Jodkowskiej i p. Wojnarowskiej, tj. 'Testy przesiewowe u dzieci i młodzieży w wieku szkolnym'. Nadmieniam, iż wszystkie gabinety szkolne gminy Pińczów w tym badaniu przesiewowym stosują siatki centylowe warszawskie. Nie otrzymałam informacji, aby zaznaczać nazwę siatek centylowych, w karcie profilaktycznego badania lekarskiego, dlatego nie umieszczałam takiego zapisu.

(akta kontroli str. 517-519, 682)

Odnosząc się do wyjaśnień NIK wskazuje, że karta zdrowia ucznia jest wykorzystywana nie tylko przez personel medyczny SZOZ, w związku z tym zasadnym jest odnotowywanie rodzaju zastosowanej siatki centylowej. Na potrzebę wskazywania rodzaju siatki centylowej wskazują także *Standardy postępowania i metodyka pracy pielęgniarki szkolnej*³⁹.

- b) w SOSW w przypadku dwóch uczniów nie odnotowano wyniku testu dotyczącego kifozy piersiowej, w przypadku jednego ucznia – nie określono centyla ciśnienia tętniczego.

(akta kontroli str. 592-631)

Pielęgniarka szkolna z SOSW wyjaśniła, że testy przesiewowe zostały prawidłowo wykonane, a ich niektóre wyniki nie zostały udokumentowane z powodu przeoczenia.

(akta kontroli str. 515)

2. Pielęgniarka szkolna z ZSZ nie sprawowała w ramach postępowania poprzęsiewowego, opieki nad uczniami, u których w wyniku przeprowadzonych testów przesiewowych stwierdzono BMI poniżej 18,5, tj. z podejrzeniem niedowagi. Sytuacja taka dotyczyła 12 ze 121 uczniów (10%), których dokumentację medyczną objęto analizą. Zgodnie z ust. 2 pkt 2 i 3 części I załącznika nr 4 do rozporządzenia w sprawie świadczeń gwarantowanych, świadczenia pielęgniarki szkolnej obejmują kierowanie postępowaniem poprzęsiewowym oraz sprawowanie opieki nad uczniami z dodatnimi wynikami testów oraz czynne poradnictwo dla uczniów z problemami zdrowotnymi.

(akta kontroli str. 944-948)

Pielęgniarka szkolna z ZSZ wyjaśniła, że przeprowadziła rozmowy z uczniami o BMI poniżej 18,5 w dniu wykonania testów przesiewowych.

(akta kontroli str. 517)

Odnosząc się do wyjaśnień NIK wskazuje, że brak podejmowania cyklicznych działań w stosunku do uczniów z niedowagą świadczy o nierzetelnym rozpoznaniu problemu mogącym wskazywać na zaburzenia odżywiania.

OCENA CZĄSTKOWA

Uczniowie ze SOSW i ZSZ byli objęci testami przesiewowymi, które uwzględniały wymagane pomiary i badania. Wyniki testów nie były w pełni rzetelnie dokumentowane, ponieważ w ZSZ stwierdzono przypadki niewpisywania wieku ucznia, rodzaju zastosowanej siatki centylowej, centyla ciśnienia tętniczego, a w SOSW – nie odnotowano wyniku testu dotyczącego kifozy piersiowej i centyla ciśnienia tętniczego. Na ogół prawidłowo kierowano postępowaniem poprzęsiewowym. W ZSZ nie uwzględniono jednak problemu uczniów z niedowagą i nie podejmowano wobec nich dalszych działań monitorujących.

³⁹ 2020 Standardy postępowania i metodyka pracy pielęgniarki szkolnej – Medycyna Szkolna – Instytut Matki i Dziecka, s. 21.

Ucniowie z chorobami przewlekłymi i z niepełnosprawnościami otrzymywali stosowne wsparcie i bieżącą pomoc. Pielęgniarki szkolne udzielały bieżącej pomocy w przypadkach wypadków i dolegliwości zgłaszanych przez uczniów. Prowadziły działania edukacyjne, zarówno w formie indywidualnej jak i przeznaczonej dla grup.

OBSZAR **3. Monitorowanie realizacji świadczeń z zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami**

Opis stanu faktycznego

Analiza kart zdrowia 121 uczniów klas pierwszych ZSZ w roku szkolnym 2023/2024 oraz dwóch uczniów klasy siódmej w SOSW wykazała, że zawierano w nich m.in. dane identyfikujące podmiot leczniczy; dane dotyczące ucznia (nazwisko i imię, datę urodzenia, oznaczenie płci, adres zamieszkania, numer PESEL; dane dotyczące pielęgniarki szkolnej udzielającej świadczeń (imię i nazwisko, tytuł zawodowy, uzyskane specjalizacje, numer prawa wykonywania zawodu); informacje o przebytych chorobach i problemach zdrowotnych ucznia (np. alergie, informacje o lekach, które przyjmuje, czy jest pod kontrolą poradni specjalistycznej), tj. dane wymagane § 65 ust. 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 kwietnia 2020 r. w sprawie rodzajów, zakresu i wzorów dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania⁴⁰. W kartach zdrowia uczniów każdorazowo odnotowywano fakt wydania uczniowi karty do profilaktycznego badania lekarskiego, co było potwierdzone podpisem pielęgniarki. Sposób dokumentowania testów przesiewowych został opisany w poprzednim obszarze wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 592-631, 929-943, 1002)

Oprócz indywidualnej dokumentacji medycznej uczniów, pielęgniarki szkolne prowadziły następującą dokumentację: książki raportów pielęgniarskich, listy klasowe, zeszyty wydawania dokumentacji medycznej ucznia, zeszyty odbioru odpadów medycznych. Zarówno dokumentacja indywidualna, jak i zbiorcza były przechowywane w gabinetach medycyny szkolnej, w zamykanych szafach.

(akta kontroli str. 290-306, 1003-1029)

Analiza sposobu postępowania z dokumentacją medyczną uczniów, którzy zakończyli naukę w roku szkolnym 2023/2024 wykazała, że w ZSZ dokumentację wydawano za pokwitowaniem wychowawcom poszczególnych klas, a w SOSW – przekazywano bezpośrednio za pokwitowaniem uczniom. Było to niezgodne z art. 27 ust. 3 ustawy o opiece zdrowotnej nad uczniami, który stanowi, że po zakończeniu kształcenia przez ucznia pielęgniarka środowiska nauczania i wychowania albo higienistka szkolna przekazuje, za pokwitowaniem, indywidualną dokumentację medyczną absolwentowi zespołowi podstawowej opieki zdrowotnej, sprawującemu nad nim opiekę zdrowotną i zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 684-695)

W latach szkolnych 2020/2021-2023/2024 nie sporządzono i nie przekazano do ŚUW sprawozdania MZ-06 dla Technikum nr 2, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Pozostałe sprawozdania były wypełniane i przekazywane w systemie elektronicznym e-Zdrowie, terminowo, tj. najpóźniej w ostatnim dniu roboczym września każdego roku, tj.: 30 września 2021r. za rok szkolny 2020/2021,

⁴⁰ Dz. U. z 2024 r. poz. 798.

30 września 2022 r. za rok szkolny 2021/2022, 29 września 2023 r. za rok szkolny 2022/2023 i 30 września 2024 r. za rok szkolny 2023/2024.

(akta kontroli str. 342-381, 400-401, 468-469)

W wyniku analizy prawidłowości i rzetelności sprawozdań z realizacji opieki zdrowotnej nad uczniami MZ-06 sporządzonych za rok szkolny 2023/2024 w zakresach wybranych do badań stwierdzono:

- odnośnie ZSZ: nieprawidłowo wskazano miejsce realizacji świadczeń, tj. gabinet profilaktyki zdrowotnej, wskazując gabinet w każdej ze szkół, o czym więcej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Podobnie wskazywano miejsce realizacji świadczeń w sprawozdaniach za poprzednie lata.

W części dotyczącej liczby uczniów tylko w przypadku Liceum Ogólnokształcącego podano prawidłową liczbę uczniów - 28 (zgodną z wykazami uczniów - według stanu na ostatni dzień roku szkolnego z uwzględnieniem uczniów klas maturalnych, którzy wcześniej skończyli naukę - z danymi przekazywanymi do NFZ). Dla Technikum nr 1 i Szkoły Branżowej, dane te były uzupełnione błędnie, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Błędą liczbę uczniów wskazywano również w sprawozdaniach za poprzednie lata szkolne⁴¹.

Spośród sześciu uczniów z niepełnosprawnościami wykazanych w sprawozdaniu MZ-06 w Technikum w przypadku trzech z nich, pielęgniarka szkolna nie dysponowała właściwą dokumentacją o czym więcej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W ww. dokumentacji wskazano, że dostępność pielęgniarki wynosiła łącznie 30 godzin tygodniowo, co było zgodne ze stanem faktycznym.

W ramach edukacji zdrowotnej w sprawozdaniach dotyczących Technikum nr 1 i Liceum Ogólnokształcącego wykazano realizację po trzy tematy (odpowiednio: dla 115 i 28 uczniów), dwóch tematów w Branżowej Szkole (dla 30 uczniów). Ponadto w ZSZ podejmowano szereg działań dotyczących edukacji zdrowotnej, które opisano w obszarze drugim niniejszego wystąpienia.

- w sprawozdaniu dotyczącym SOSW jako miejsce świadczeń wskazano gabinet profilaktyki zdrowotnej w szkole. Do Ośrodka uczęszczało 41 osób i była to liczba zgodna z informacjami uzyskanymi od Dyrektora. Wszyscy przedstawili prawidłowe i aktualne orzeczenia o niepełnosprawności, a świadczeniodawca właściwie dokonał kwalifikacji tych niepełnosprawności. W sprawozdaniu MZ-06 wskazano łącznie 31 godzin (21 i 10) pracy dwóch pielęgniarek tygodniowo. Faktyczna dostępność wynosiła 31 godzin.

W ramach edukacji prozdrowotnej wykazano realizację dwóch tematów (dla 39 uczniów). Ponadto edukację prozdrowotną prowadzono w formie rozmów indywidualnych, pogadanek również w trakcie wykonywania badań kontrolnych. W formularzu wskazano: liczbę uczniów podlegających badaniu - 13 i liczbę uczniów, u których wykonano testy - 12. Z miesięcznych wykazów świadczeń pielęgniarki wynikało, że testom przesiewowym poddano dziewięciu uczniom, o czym więcej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 344-379, 383, 389, 403-404, 412-413, 471, 476, 1433)

---

⁴¹ W przypadku Technikum nr 1 w sprawozdaniach MZ-06 za lata szkolne 2020/2021-2023/2024, w Szkole Branżowej poza rokiem szkolnym 2022/2023.

Na podstawie analizy dokumentacji dotyczącej 10 uczniów z ZSZ i 10 uczniów SOSW⁴² oraz wyjaśnień pielęgniarek szkolnych ustalono, że pielęgniarki podejmowały działania mające na celu integrację działań na rzecz ochrony zdrowia (z rodzicami, szkołą) i monitorowały ich efekty, w szczególności:

- w celu pomocy uczniom pielęgniarki podejmowały współpracę z pedagogiem lub psychologiem szkolnym (np. w przypadku uczniów z problemem otyłości, z inicjatywy pielęgniarki szkolnej psycholog przeprowadził rozmowę z uczniem na temat radzenia sobie ze stresem);
- pielęgniarki współpracowały z wychowawcami i nauczycielami wychowania fizycznego (np. w przypadku uczniów z problemem otyłości);
- nawiązały kontakt z rodzicami uczniów, doradzały rodzicom formy leczenia, przekazywały numery telefonów i adresy poradni specjalistycznych, a następnie uzyskiwały informacje o wykonaniu zaleceń i postępach leczenia (np. przekazania rodzicom ucznia broszur zawierających zestawy ćwiczeń i przykładowe jadłospisy);
- pielęgniarka szkolna z ZSZ pozytywne efekty działań stwierdziła u siedmiu z 10 uczniów, u trzech pozostałych – wystąpiły trudności ze zmianą nawyków żywieniowych;
- pielęgniarka szkolna ze SOSW, pomimo podejmowanych działań stwierdziła trudności ze zmianą nawyków żywieniowych u wszystkich 10 uczniów.

Pielęgniarki szkolne nie uczestniczyły w zebraniach rady pedagogicznej oraz w zebraniach rady rodziców, ponieważ, jak wyjaśniły, nie były informowane o terminie takich spotkań.

Pielęgniarka szkolna z SOSW wyjaśniła, że nie brała udziału w opracowaniu i wdrażaniu procedur wewnątrzszkolnych. Natomiast pielęgniarka szkolna z ZSZ brała udział w realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

(akta kontroli str. 454-455, 640, 665-666, 1030-1033)

W okresie objętym kontrolą w SZOZ nie były przeprowadzane kontrole przez Narodowy Fundusz Zdrowia lub inne podmioty, takie jak: Okręgowa Izba Lekarska, Naczelna Rada Lekarska, wojewoda, konsultant krajowy lub wojewódzki w określonej dziedzinie medycyny lub podmiot tworzący.

W latach 2021-2025 (do dnia 5 marca) przeprowadzono łącznie siedem kontroli, w tym jedną w 2021 r. i 2024 r., trzy – w 2022 r. i dwie w 2023 r. W czterech przypadkach kontrolę przeprowadzili przedstawiciele Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Busku-Zdroju⁴³, po jednej przedstawiciele Wojewódzkiego Inspektoratu Farmaceutycznego w Kielcach⁴⁴, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach⁴⁵ i Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-

---

⁴² Dobór celowy z uwzględnieniem uczniów, u których zidentyfikowano problemy zdrowotne lub dodatni wynik testów przesiewowych.

⁴³ Kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w zakresie prowadzonej działalności. Kontrola sprawdzająca w zakresie szczepień ochronnych.

⁴⁴ Kontrola w zakresie realizacji prowadzonej działalności z wydaną zgodą na posiadanie w celach medycznych preparatów zawierających w swoim składzie środki odurzające lub substancje psychotropowe.

⁴⁵ Zakres kontroli: Prawidłowość i rzetelność obliczania składek m.in. na ubezpieczenie społeczne, ustalanie uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych, ich wypłacanie i rozliczanie, prawidłowość i terminowość opracowania wniosków o oświadczenia emerytalne i rentowe, wystawianie zaświadczeń lub zgłaszanie danych do celów ubezpieczeń społecznych, prawidłowość przekazywanych danych do świadczeń postojowych i zwolnieniu z obowiązku opłacania składek (COVID-19).

Epidemiologicznej w Kielcach⁴⁶. W pięciu przypadkach wydano zalecenia pokontrolne, które zostały zrealizowane przez SZOZ.

(akta kontroli str. 429-430)

W okresie objętym kontrolą NFZ, w ramach prowadzonych czynności sprawdzających, nałożyło na Zakład dwie kary umowne związane z realizacją umów o udzielanie świadczeń zdrowotnych. Pierwsza z nich, nałożona w dniu 29 grudnia 2021 r. w kwocie 507,09 zł, dotyczyła świadczenia opieki zdrowotnej udzielonej osobie nieubezpieczonej. W uzasadnieniu drugiej, z dnia 8 kwietnia 2024 r. w kwocie 3335,54 zł, wskazano naruszenie obowiązków w przestrzeganiu wskazań refundacyjnych. Należności z tytułu nałożonych kar zostały uregulowane.

(akta kontroli str. 431)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dokumentacja medyczna uczniów, którzy w 2024 r. ukończyli ZSZ i SOSW została wydana przez pielęgniarki szkolne w sposób niezgodny z art. 27 ust. 3 ustawy o opiece zdrowotnej nad uczniami, ponieważ pielęgniarka szkolna w ZSZ przekazała ją wychowawcom poszczególnych ostatnich klas, a pielęgniarka szkolna z SOSW – bezpośrednio uczniom. Zgodnie z tym przepisem, po zakończeniu kształcenia przez ucznia pielęgniarka przekazuje, za pokwitowaniem, indywidualną dokumentację medyczną absolwenta zespołowi podstawowej opieki zdrowotnej, sprawującemu nad nim opiekę zdrowotną.

(akta kontroli str. 684-688, 691-694)

Pielęgniarka z ZSZ wyjaśniła: *W ZSZ jest przyjęta procedura przekazywania kart zdrowia uczniów kończących szkołę razem z pozostałą dokumentacją szkolną w opisanej teczce dla każdego ucznia pełnoletniego przez wychowawcę klasy za pisemnym pokwitowaniem odbioru w zeszycie wydawania dokumentacji medycznej. Ustawa z 12 kwietnia 2019 r. o opiece zdrowotnej nad uczniami zmieniła sposób przekazywania dokumentacji medycznej ucznia. W ZSZ uczą się uczniowie z różnych odległych miejscowości co sprawiło bardzo duży problem z zastosowaniem przepisu z obowiązującej ustawy o opiece zdrowotnej nad uczniami. Bardzo utrudniony jest kontakt z rodzicami w celu uzyskania informacji do jakiej przychodni, pod jaki adres przekazać za potwierdzeniem odbioru dokumentację medyczną pełnoletniego ucznia. Uczniowie są pełnoletni, ale bardzo często nie potrafią podać adresu przychodni, do której są zapisani. Ponadto ten sposób przekazania dokumentacji generuje koszty pieniężne związane z przesyłaniem przez pocztę dokumentacji za potwierdzeniem odbioru. Z tego też powodu pełnoletni uczniowie do tego czasu swoją dokumentację odbierali w szkole za potwierdzeniem odbioru.*

(akta kontroli str. 997)

Pielęgniarka ze SOSW wyjaśniła: *Dokumentację medyczną uczniom, którzy w 2024 r. skończyli szkołę wydano za pokwitowaniem. Było to rutynowo przyjęte działanie. Od tej pory dokumentacja ucznia, zgodnie z ustawą będzie przesyłana za pokwitowaniem do POZ, który sprawuje nad nim opiekę.*

(akta kontroli str. 1000)

2. W latach szkolnych 2020/2021-2023/2024 Dyrektor i były Dyrektor nie przekazał do ŚUW sprawozdania MZ-6 dla Technikum nr 2 o nr REGON 292439904 wbrew art. 30 ust. 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce

---

⁴⁶Ocena jednostki organizacyjnej wykonującej działalność związaną z narażeniem na promieniowanie jonizujące w zakresie ochrony radiologicznej.

publicznej⁴⁷ zobowiązującego do przekazywania danych statystycznych zgodnie z programem badań statystycznych na dany rok oraz instrukcją wypełniania sprawozdania MZ-06⁴⁸, zgodnie z którą dla każdej szkoły wchodzącej w skład zespołu szkół należy wypełnić odrębne sprawozdanie.

Były Dyrektor wyjaśnił: *W strukturze Zespołu Szkół Zawodowych funkcjonuje kilka szkół, które obsługuje jeden gabinet pielęgniarstwa medycyny szkolnej, uczniowie Technikum nr 2 błędnie zostali ujęci w sprawozdaniu MZ-06 razem z uczniami Technikum nr 1.*

Dyrektor podtrzymała wyjaśnienia złożone przez byłego Dyrektora

(akta kontroli str. 1414, 1417, 1433)

3. Inspektor ds. administracji, odpowiedzialna za wprowadzanie danych przekazywanych przez pielęgniarki szkolne, nierzetelnie sporządziła cztery (wszystkie) sprawozdania MZ-06 za rok szkolny 2023/2024 dotyczące udzielania świadczeń w ramach opieki zdrowotnej nad uczniami w ZSZ (tj. Technikum nr 1, Szkoły Branżowej I stopnia i Liceum Ogólnokształcącego) oraz SOSW, a mianowicie:

- a) podano nieprawidłowe dane w Dziale 1. *Dane ogólne*, gdyż dla każdej ze szkół wskazano jako miejsce realizacji świadczeń gabinet profilaktyki zdrowotnej w szkole. Z ustaleń kontroli wynika, że był jeden gabinet pielęgniarstwa dla Technikum nr 1, Szkoły Branżowej i Liceum Ogólnokształcącego.

(akta kontroli str. 345, 354, 363)

Były Dyrektor wyjaśnił: (...) *Aktualnie poszczególne szkoły są odrębnie sprawozdawane pomimo funkcjonowania w ramach Zespołu Szkół Zawodowy, prowadzony jest również jeden gabinet dla wszystkich uczniów tychże szkół który nie rozgranicza godzin opieki dla poszczególnych szkół lecz świadczy opiekę w godzinach które stanowią sumę godzin wynikających z rozporządzenia.*

(akta kontroli str. 1414)

NIK stwierdza, że wskazywanie w każdej ze szkół gabinetu pielęgniarstwa może, sugerować że w ZSZ funkcjonowały trzy takie gabinety.

- b) w Dziale 2. *Sposób zapewnienia opieki* w części dotyczącej liczby uczniów w sprawozdaniu dotyczącym Technikum nr 1 wykazano 362 uczniów zamiast 311, a w Szkole Branżowej 63 zamiast 92.

Inspektor ds. administracji, odpowiedzialna za wprowadzanie danych do systemu wyjaśniła: *Sytuacja spowodowana błędem ludzkim – nieuwagą, pośpiechem i natłokiem pracy pielęgniarki plus duża rotacja uczniów w ciągu roku szkolnego (...). Do NFZ przekazujemy zawsze prawidłową liczbę uczniów opartą na potwierdzonych przez Dyrektora Szkoły listach uczniów.* Zobowiązała się również do skrupulatnego wprowadzania danych do sprawozdań statystycznych MZ-06.

(akta kontroli str. 345-346, 355, 364, 485, 520, 1417, 1433)

- c) w Dziale 2. *Sposób zapewnienia opieki* w zakresie liczby uczniów niepełnosprawnych - w sprawozdaniu wykazano łącznie sześć osób uczniów ZSZ (Technikum nr 1), jednak tylko w przypadku trzech pielęgniarka posiadała aktualne orzeczenia o niepełnosprawności. Pielęgniarka szkolna wyjaśniła: *W roku szkolnym 2023/2024 uczniowie o inicjałach B.B., P.J., P.W. wykazani byli w sprawozdaniu MZ-06 jako osoby z niepełnosprawnością ze względu na choroby przewlekłe, które kwalifikowały ich do osób*

⁴⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 1799.

⁴⁸ <https://medycynaszkolna.imid.med.pl/download/instrukcja-mz-06/> [dostęp 9 maja 2025 r.].

niepełnosprawnych. Pomimo rozmowy z rodzicami tych uczniów nie zostały dostarczone do szkoły nowe orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. U wyżej wymienionych osób choroby przewlekłe istnieją nadal i będą, dlatego zdecydowałam się o wykazaniu tych uczniów w sprawozdaniu MZ-06. Rodzic tylko dobrowolnie może dostarczyć do szkoły nową dokumentację medyczną.

(akta kontroli str. 346, 517, 524-525)

- d) w Dziale 4. Wykonanie testów przesiewowych w Technikum wykazano ucznia, którego rodzice wyrazili sprzeciw wobec objęcia opieką pielęgniarki szkolnej. Pielęgniarka wyjaśniła: *W sprawozdaniu MZ-06 wykazano ilość uczniów, u których wykonano testy przesiewowe do profilaktycznego badania lekarskiego w liczbie 273. Błędnie wykazano 1 ucznia.*

(akta kontroli str. 346, 350-351, 360, 369, 517)

- e) SOSW – w części dotyczącej wykonania testów przesiewowych (Dział 4. Wykonanie testów przesiewowych) – wskazano 12 uczniów, u których wykonano testy przesiewowe. Z miesięcznych wykazów świadczeń pielęgniarki wynikało, że testom przesiewowym poddano dziewięciu uczniów. Osobą odpowiedzialną za przygotowanie danych wprowadzanych do formularza MZ-06 była pielęgniarka szkolna. Wyjaśniła ona: *W roku szkolnym 2023/2024 wszystkich uczniów podlegających wykonaniu testów przesiewowych było 12 – wykonano takich testów 9. W sprawozdaniu MZ-06 przez pomyłkę wykreślono 2 uczniów z 5 klasy, a wykazano 4 uczniów z VII klasy, której nie było. Powinno być:*

- *Klasa III - liczba uczniów podlegającym testom przesiewowym - 1 - nie wykonano (sprzeciw matki),*
- *Klasa V - liczba uczniów podlegającym testom - 2 - wykonano dwa,*
- *Klasa VII - liczba uczniów podlegającym testom - 0,*
- *Klasa I ponadpodstawowa - liczba uczniów podlegającym badaniu 4 - wykonano 3 testy (1 uczennica doszła w trakcie roku szkolnego z przeprowadzonym bilansem). Została wykazana, że podlega testom, jednak nie wykonywano ich ponownie,*
- *19 rok życia - liczba uczniów podlegającym testom 5 - wykonano 4 (1 sprzeciw matki).*

Pozostałe 2 sprzeciwy rodziców nie dotyczyły uczniów podlegających w roku szkolnym 2023/2024 badaniom przesiewowym.

(akta kontroli str. 378, 515)

OCENA CZĄSTKOWA

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Uwzględnienie w regulaminie organizacyjnym SZOZ specyfiki udzielania profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach, w których nie funkcjonują gabinety medycyny szkolnej.
2. Dokonanie za lata szkolne 2021/2022, 2022/2023, 2023/2024, 2024/2025 korekt przekazywanych do NFZ danych o liczbie uczniów objętych świadczeniem profilaktycznej opieki zdrowotnej w szkołach poprzez wyeliminowanie uczniów, których rodzice nie wyrazili zgody na objęcie tym świadczeniem oraz dokonanie do NFZ zwrotu nienależnie pobranych środków w kwocie 37 893,47 zł wraz z odsetkami.
3. Uwzględnianie informacji o niepełnosprawności w przekazywanych do NFZ danych o liczbie uczniów objętych świadczeniem profilaktycznej opieki

zdrowotnej w szkołach, w przypadkach dysponowania przez pielęgniarki szkolne orzeczeniami o niepełnosprawności uczniów.

4. Rzetelnie dokumentowanie przeprowadzonych testów przesiewowych uczniów, w szczególności poprzez odnotowywanie wszystkich pomiarów i wyników oraz rodzaju zastosowanej siatki centylowej.
5. Obejmowanie opieką uczniów, u których w wyniku testów przesiewowych stwierdzono podejrzenie niedowagi.
6. Przekazywanie, po zakończeniu kształcenia przez uczniów w szkole, ich indywidualnej dokumentacji medycznej za pokwitowaniem do podmiotu podstawowej opieki zdrowotnej, sprawującego opiekę zdrowotną nad tymi uczniami.
7. Sporządzanie rzetelnych sprawozdań MZ-06 dla każdej ze szkół wchodzących w skład zespołu, uwzględniając w nich w szczególności prawidłowe dane dotyczące miejsca realizacji świadczeń, liczby uczniów objętych opieką pielęgniarek szkolnych, liczby uczniów niepełnosprawnych oraz liczby uczniów, którym wykonano testy przesiewowe.

Uwagi   NIK nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, 16 maja 2025 r.

Kontrolerzy
Kinga Komenda

doradca techniczny

/podpisano elektronicznie/

Monika Górniak-Napora
starszy inspektor kontroli
państwowej

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Kielcach

Dyrektor

Grzegorz Walendzik

/podpisano elektronicznie/